

MONTSERRAT

ROIG 45 ANYS DE VIDA, 25 DE LLEGAT

"Sabem que la paraula de la dona ha estat dita, que ha existit. Virginia Woolf deia que havia estat esborrada. Ara ho hem tornat a escriure amb tinta visible".

Digues que m'estimes encara que sigui mentida, 1991

Montserrat Roig Fransitorra (Barcelona, 1946-1991) va deixar amb només 45 anys de vida un extens volum d'articles periodístics, novel·les, contes i assaigs escrits des de la seva finestra íntima de ser dona; des de la seva llengua proscrita, el català, i sent filla d'una Barcelona "vençuda". L'escriptora va créixer a l'Eixample burgès i decadent barceloní, en el marc d'una família lletraferida, formada pel seu pare, l'advocat Tomàs Roig i Llop i la seva mare, també vinculada al periodisme i al moviment feminista, Albina Fransitorra.

Omplí buits i trencà silencis. Un referent per a les noves fornades de periodistes

En el camp del periodisme va atrevir-se amb tots els gèneres. S'hi va llençar gràcies a un article guanyador el 1968 a la revista *Serra d'Or*, "Altres veus, els nostres àmbits", i posteriorment es va forjar en diverses capçaleres de l'època com la del *Tele-Expres*, *Triunfo*, *Destino*, entre moltes d'altres, o la mateixa Gran Enciclopèdia Catalana.

De la seva faceta televisiva són memorables les 49 entrevistes a Televisió Espanyola de *Personatges* (1977-1978); sèrie censurada per participar en les llistes electorals del PSUC. Anys després retorna a Miramar amb els programes *Clar i català*, *Los padres de nuestros padres* i *Búscate la vida*.

Encara avui és recordada com a columnista, per les seves peces d'opinió a *El Periódico de Catalunya* -amb 'Melindros' entre 1984-88- i a l'*Avui* -amb 'Un pensament de sal, un pessic de pebre', des del 1990 fins els dos darrers dies abans de la seva mort.

Roig també va trencar silencis i omplir buits amb el seu periodisme d'investigació. Després de tres anys de recerca, el 1977 publicà *Els Catalans als camps nazis*. Esdevingué així una de les pioneres a documentar l'existència de republicanes i republicans als camps d'extermini nazis i la mort de 6.000 persones de l'Estat Espanyol, així com la complicitat del Ministre d'Afers Estrangers franquista, Ramón Serrano Suñer.

La periodista va seguir indagant en la crueltat del nazisme amb dos llibres on recullí els testimonis de les persones sobrevivents del setge de Leningrad, entre els més d'1 milió de morts de fred i de gana: *Mi viaje al bloqueo* (1980) i *L'agulla daurada* (1985).

Darrera les galeries de l'Eixample

Si en el periodisme ja es perfilava l'anhel de visibilitzar la història esborrada "de mitja humanitat", la recerca de l'esguard femení esdevindrà la constant de les obres de ficció de l'escriptora.

La seva carrera literària veu la llum pública als 24 anys amb el llibre de contes *Molta roba i poc sabó... i tan neta que la volen* (premi Víctor Català, 1970), i segueix amb la tetralogia *Ramona, adéu* (1972), *El temps de les cireres* (premi Sant Jordi 1976), *L'hora violeta* (1980), *L'òpera quotidiana* (1982), entre molts d'altres títols com la lloada novel·la *La veu melodiosa* (1987), l'assaig com *Digues que m'estimes encara que sigui mentida* (1991) i la única peça teatral, *La Reivindicació de la senyora Clito Mestres* (1990).

Montserrat Roig aportà al periodisme quotidià i proximitat, rigor periodístic, prosa literària acurada, perspectiva de gènere. És per això que des de l'**Associació de Dones Periodistes de Catalunya (ADPC)** li hem dedicat aquest any especial i hem liderat la creació de la **Comissió Montserrat Roig**, juntament amb altres entitats amigues. Ha estat un any intens de treball per divulgar les seves obres i

donar a conèixer la seva figura a partir de les nostres publicacions -les revistes *DonesDossier* i *DonesDigital*-; de xerrades a municipis de tot Catalunya i als barris de Barcelona; a través també d'altres formats, com ara exposicions en col·laboració amb altres organitzacions.

Les vora 45 obres de Roig vertebraran un llegat que des de l'**ADPC** hem volgut reivindicar perquè esde-

venen una magnífica crònica d'un temps i d'un país i perquè s'han convertit en un clar referent de periodisme amb visió de gènere, que esperonarà altres dones i homes a seguir filant, cosint i immortalitzant, històries sense veus esborrades.

OBRA

Novel·la

Ramona, adéu. Barcelona: Edicions 62, 1972.

El temps de les cireres. Barcelona: Edicions 62, 1976.

L'hora violeta. Barcelona: Edicions 62, 1980.

L'òpera quotidiana. Barcelona: Planeta, 1982.

La veu melódica. Barcelona: Edicions 62, 1987.

Narrativa breu

Molta roba i poc sabó... i tan neta que la volen. Barcelona: Selecta, 1971. (Edicions 62, 1978)

El cant de la joventut. Barcelona: Edicions 62, 1989.

'De finestres, balcons i galeries', dins *Barcelldones*. Barcelona: L'Eixample, 1989, p. 159-187.

Teatre

Reivindicació de la senyora Clito Mestres [seguit de *El mateix paisatge*]. Barcelona: Edicions 62, 1992. [estrena al Teatre Romea, 10 de juny de 1991]

Crítica literària o assaig

Els catalans als camps nazis. Barcelona: Edicions 62, 1977.

L'agulla daurada. Barcelona: Edicions 62, 1985.

Barcelona a vol d'ocell [amb fotografies de Xavier Miserachs]. Barcelona: Edicions 62, 1987.

L'autèntica història de Catalunya [amb dibuixos de Cesc]. Barcelona: Edicions 62, 1990.

Digues que m'estimes encara que sigui mentida: sobre el plaer solitari d'escriure i el vici compartit de llegir. Barcelona: Edicions 62, 1991

Un pensament de sal, un pessic de pebre. Dietari obert 1990-1991 [recull d'articles pòstum]. Barcelona: Edicions 62, 1992.

La lluita contra l'oblit: escrits sobre la deportació. Barcelona: Amical de Mauthausen i *Altres Camps de Concentració Nazis*, 2001.

Diari d'uns anys (1975-1981). Acontravent, 2011.

Guions

Tot art [programa]. Televisió: TVE Catalunya.

El mateix paisatge [programa]. Televisió: DCO i TV3.

Personatges [programa]. Televisió: TVE Catalunya, 1977.

Clar i català [programa]. Televisió: TVE Catalunya, 1981.

Dalí [llargmetratge]. Cinema: Montornes Films, 1990. [Amb Enric Gomà Ribes, Antoni Ribas Piera, Miquel Sanz.]

Obres en castellà

Los hechiceros de la palabra [entrevistes]. Barcelona: Martínez Roca, 1975.

¿Tiempo de mujer?. Esplugues de Llobregat: Plaza & Janés, 1980.

Mujeres en busca de un nuevo humanismo. Barcelona: Salvat, 1981.

Mi viaje al bloqueo [periodisme literari]. Moscou: Progreso, 1982 / Esplugues de Llobregat: Plaza & Janés, 2001.

Melindros [recull d'articles]. Barcelona: Editorial Barcelona, 1989.

El feminismo. Barcelona: Aula Abierta Salvat, 1984.

Altres

Personatges. Barcelona: Pòrtic, 1971, 2 vol.

Retrats paral·lels [recull d'entrevistes]. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1975-1978, 3 vol.

Rafael Vidiella, l'aventura de la revolució. Barcelona: Laia, 1976.

Josep Andreu i Abelló: la pràctica de l'idealisme [entrevista]. Barcelona: Socialistes de Catalunya, 1977.

Diàlegs a Barcelona: Isabel Clara Simó / Montserrat Roig. Barcelona: Laia; Ajuntament de Barcelona, 1985.

Montserrat Roig: 100 pàgines triades per mi [antologia]. Barcelona: La Campana, 1988.

Pau Vila: he viscut! Biografia oral [converses amb Bru Rovira i Montserrat Roig]. Barcelona: La Campana, 1989.

Melindros, Ediciones B. 1990.

Xavier Carbonell. Barcelona: Edicions Catalanes, 1990.

Retrats i personatges. Barcelona: Barcanova, 1991.

Obres traduïdes: Alemany, anglès, castellà, francès, hebreu, hongarès, italià, neerlandès, portuguès i xinès.

ORGANITZA:

AMB EL SUPORT DE:

